

[Valdemar Sørensen.]

og 60 Kr., af hvilke der er Brug for et stort Antal, faar man slet ikke tilstrækkeligt af, saa faa, at jeg tør betegne Tilstanden i Dag saadan, at der i Københavns Kommune er Mangel paa den Slags Lejligheder og i Frederiksberg Kommune ligefrem er Bolignød med Hensyn til saadanne Lejligheder, og dette skæve Forhold i Byggeriet gør naturligvis, at Boligforholdene endnu har en prekær Karakter. Men rent bortset fra dette saa er de Lejeforhold, man lever under i ældre Ejendomme, af den Natur, at Lejeforhøjelser og Opsigelser, som det ærede Medlem Hr. Einer-Jensen bemærkede, florerer. Jeg kan sige til det ærede Medlem Hr. Elgaard og til det ærede Medlem Hr. Christmas Møller, at allerede Forventningen om, at dette Lovforslag skulde lægges paa Rigsdagens Bord, blot Visheden om, at nu kom det, har i de sidste Par Maaneder ført til et rent Togt af Lejeforhøjelser og Opsigelser.

Det er ingenlunde upaakrævet, at den højttærede Indenrigsminister i Slutningen af Forslaget har indsat en Beskyttelsesparagraf for Lejere af Beboelseslejligheder og Butikker under Lovens Behandling. Det er højst fornødent. Naar man ser paa de Krav, der, umiddelbart før disse Lovforslag kom frem, er stillet til Lejere, saa er det ganske givet, at Forholdene havde været helt uholdbare, hvis ikke disse Beskyttelsesbestemmelser var sat ind, men naar Forholdet er saadan efter en Sommer, hvor der i Hovedstaden er fuldført over 9 000 Lejligheder, saa vil jeg dog mene, at der heller ikke i Boligtilstanden er nogen Baggrund for at betragte det foreliggende Forslag som uforløst.

Det ærede Medlem Hr. Elgaards Ræsonnementer med Hensyn til Flyttedagene forekom mig lidt ejendommelige, navnlig Bemærkningerne om Beskædigelser ved Flytninger, Beskædigelser, som det ærede Medlem formodentlig mener bliver mere talrige, naar man forøger Flyttedagenes Antal. Jeg skal ingenlunde modsige det ærede Medlem paa dette Punkt, men jeg mener ikke, det spiller nogen Rolle i det Forhold, der her er Tale om, idet man jo ikke behøver at flytte for at sidde i en forfalden Lejlighed. Her i København er det nemlig saaledes, at enten man flytter eller ej, saa er der saa mange Tusind Lejligheder, som reparationsmæssigt er saa langt under Lavmaalet, at denne Lovgivning er højst nødvendig for at faa en Ende paa disse ogsaa i hygiejnisk Henseende fuldkommen uholdbare Forhold. Thi selv om det staar i næsten enhver Huslejekontrakt, at det er Ejeren, som vedligeholder Lejlig-

heden, saa er det en Kendsgerning, at i Hovedstaden er det nærmest blevet en Regel, at det er Lejeren, der gør det. Efter Kontrakten har Ejeren Forpligtelsen, men han fragaar den i Praksis, og jeg ved ikke, om det, for at bruge det ærede Medlem Hr. Elgaards Udtryk, fremtidig skal være god Sæd og Skik i Danmark, at man kan fragaa de Forpligtelser, man har indgaaet i en Kontrakt og sat sit Navn under. Jeg tror derfor, at det ærede Medlems Indvendinger med Hensyn til Beskædigelser ved Flytninger har saare liden Vægt. Det er det andet, det kommer an paa, og jeg tror nok, det i Praksis vil vise sig, at de Regler, som Lovforslaget indeholder om Vedligeholdelsespligt, er i høj Grad paa sin Plads.

Men naar vi endelig skal tale om Flyttedagene, saa vil jeg gerne gøre et Par Bemærkninger herom, fordi det dog ingenlunde er et uvigtigt Spørgsmaal. Det er rigtigt, som det ærede Medlem Hr. Elgaard sagde, at de Forhold, vi lever under med Hensyn til Flyttedage, er meget gammeldags. Flyttedagsinstitutionen, de to aarlige Flyttedage i April og Oktober, stammer fra Plakater fra Enevældens Tid, nemlig fra 1813, 1817 og 1819, saa man kan nok sige, de er lidt forældede. Saa vidt jeg kan skønne, er det jo heller ikke saadan, at de to aarlige Flyttedage i sin Tid er blevet indført af Hensyn til Byggeriet, under Hensyn til, at Byggeriet nødvendigvis maatte foregaa i de frostfrie Maaneder; nej, de er hovedsagelig indført af Hensyn til Tyendet, til Skiftedagene. Naar Flyttedagene i Landets Byer er sat til tredie Uge i April og Oktober, er det simpelt hen, fordi Husstandene paa det Tidspunkt havde deres hidtidige kvindelige Tyende, saa de kunde flytte, inden de skiftede og fik nye, men det Ræsonnement gælder jo ikke mere i en Tid, hvor Husassistenternes Skiftedage ikke falder halvaarsvis, saa jeg tror ikke, man skal lægge videre Vægt paa disse Datoer, naar det af Hensyn til det praktiske i Forholdet, Byggeriet, er helt nødvendigt at faa en ganske anden Takt ind i Flytningerne. Thi den Opsamling, der finder Sted ved Flyttedagene, gør Byggeriet baade vanskeligt og dyrere; den beskæftiger de paagældende Haandværkere alt for stærkt i disse to Perioder. Er der meget Byggeri i en Kommune ved Flyttedagstider og det kniber at blive færdig, saa er det helt umuligt paa dette Tidspunkt at faa Mandskab til at reparere de gamle Lejligheder. Det er ganske afgjort nødvendigt at faa en Ændring paa dette Punkt, og da Indenrigsministeriets Huslejeudvalg arbejdede med Spørgsmaalet og man fik Redegørelser ind fra de forskellige